
مروری بر مشتقات و بازارهای آبی

تألیف:

مهندس داریوش رفیعی

دارای بورس تخصصی از انستیتو سکوریتی کانادا

در زمینه اصول بنیادی مشتقات، بازارهای آبی و بازارهای اختیار

بهار ۱۳۹۳

سرشناسه : رفیعی، داریوش، ۱۳۲۷، بیدآور، کارشناس ارشد
 رفیعی، داریوش، مترجم
 عنوان و نام پدید آور : مروری بر مشتقات و بازارهای آتی / تألیف داریوش رفیعی
 مشخصات نشر : تهران : ترمه، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۳۲۰ ص: جدول، نمودار
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۳۶۹-۷
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : اوراق بهادار مشتقه
 موضوع : اختیار معامله در بورس
 موضوع : معاملات آتی ارز
 موضوع : بازار سرمایه
 رده بندی کنگره : HG ۶۰۲۴/۱۳۰۷ ۱۳۹۳
 رده بندی دیویی : ۳۳۲.۶۴۵
 شماره کابشناسی ملی : ۲۴۲۸۵۱۰

- ♦ نام کتاب: ..... مروری بر مشتقات و بازارهای آتی
- ♦ تألیف: ..... داریوش رفیعی
- ♦ حروف چینی و صفحه آرایی: ..... زهرا قیطاسی
- ♦ طراح جلد: ..... روجا غمگسار
- ♦ نوبت چاپ: ..... اول ۱۳۹۳
- ♦ ناشر: ..... انتشارات ترمه
- ♦ تیراژ: ..... ۱۰۰۰ نسخه
- ♦ چاپ و صحافی: ..... رسام - چاوش
- ♦ قیمت: ..... ۱۶۰,۰۰۰ ریال
- ♦ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۳۶۹-۷

آدرس ناشر: تهران- خ انقلاب - خ ۱۲ فروردین، پلاک ۲۹۰

تلفن: ۶۶۴۱۷۳۴۶ - ۶۶۹۶۳۳۰۱

دفتر فروش انتشارات ترمه: تهران- خ انقلاب- خ ۱۲ فروردین- خ وحید نظری، پلاک ۱۲۶

تلفن: ۶۶۴۰۱۷۸۳ - فکس: ۶۶۴۹۶۶۳۸

www.termehpub.ir

Info@termehbook.ir

کلیه حقوق برنی مؤلف محفوظ است

دبیاچه نویسنده

زندگی جستجو است، تلاشی برای دست یافتن به مرزهای نو، مرزهای علم و دانش، باید پیوسته آموخت، دانست، به کار بست و به بار نشانید. می‌توان با هر بار ساختن لحظه‌های زندگی دوباره زنده شد، دوباره شکوفا شد.

به راستی عشق به دانستن بهترین عشق‌هاست. باید لحظه‌ای از آموختن غافل نشد، لحظه‌های زندگی باید دوباره زنده شوند، باید بر غافلان تهنیت زد و بر واماندگان مهربانی ارزانی داشت. پس بیایید جستجو کنیم و لحظه‌های بی‌بار خود را با آموختن به پربارترین دقایق تبدیل کنیم.

کتابی که هم‌اکنون در پیش رو دارید قطره‌ای از دریای بی‌کران علم اقتصاد است، مرجعی قوی برای تمامی کاربران و دانش پژوهان در بازارهای آتی. ریاضیات کم، مقادیر متناهی اطلاعات و رنج وسیع مطالب جالب و خواندنی به راستی نام کتاب را که مروری بر مشتقات و بازارهای آتی است برانزده آن می‌سازد.

در کشوری که در آن استقلال از تمام جنبه‌ها مدنظر است، استقلال اقتصادی جزء لاینفک آن به شمار می‌رود و وجود منابع علمی از این قبیل در این راستا چیزی جز رسیدن به این هدف مقدس را تداعی نمی‌کند و همین انگیزه باعث ترغیب اینجانب در نوشتن این کتاب شد.

در پایان آرزومندم که با نوشتن این کتاب توانسته باشم اندکی از دنیای شگرف بازارهای آتی را به علاقه‌مندان تقدیم داشته، تا باشد که این مطالب اندکی رهگشای عزیزان کاربر و پژوهشگر در بازارهای آتی باشد.

داریوش رفیعی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: مروری بر مشتقات
۱	یک ابزار مشتقه چیست؟
۲	ویژگی‌های مشترک تمام ابزارهای مشتقه
۳	انواع ابزارهای مشتقه
۴	مشتقات بر پایه اختیار (Option – Based Derivatives)
۶	مشتقات بر پایه تحویل آینده (Forward – Based Derivatives)
۷	تفاوت‌های مهم بین مشتقات بر پایه اختیار و بر پایه تحویل در آینده
۸	مشتقات فرابورس و تالار معامله
۸	مشتقات در بازار سازمان یافته
۹	مشتقات در بازار فرابورس (OTC)
۱۱	تفاوت‌های مهم بین مشتقات در بورس و فرابورس
۱۳	نوع مبنای تحت مشتقات
۱۳	کالاها
۱۴	تولیدات کشاورزی
۱۴	دانه‌های روغنی و غلات
۱۴	چهارپایان زنده و گوشت
۱۴	محصولات جنگلی، الیاف و محصولات غذایی کشاورزی
۱۵	فلزات صنعتی و گران‌بها
۱۵	محصولات انرژی
۱۵	بسته‌های مالی
۱۶	سرمایه‌گذاری‌های بازار سهام
۱۶	ابزارهای نرخ بهره
۱۷	ارزهای خارجی
۱۷	شاخص‌های سهام
۱۷	انواع دیگر دارایی‌های تحت مشتقات
۱۸	چرا مشتقات مفید هستند؟
۱۹	کاهش دادن ریسک و حفاظت کردن

- ۲۰.....حفاظت کردن یا حفاظت نکردن
- ۲۴.....کاستن از هزینه
- ۲۵.....ورود و خروج از بازار
- ۲۸.....افزایش بازدهی
- ۲۹.....سود بردن از نوسانات
- ۳۲.....آرbitر
- ۳۳.....ملاحظات عملی
- ۳۳.....چه کسانی از مشتقات استفاده می‌کنند و به چه میزان؟
- ۳۵.....خلاصه

- ۳۹.....فصل دوم: مقدمه‌های بر قراردادهای آتی
- ۳۹.....یک مشتقه بر پایه تحویل آینده چیست؟
- ۳۹.....انواع مشتقات بر پایه تحویل آینده
- ۴۰.....تفاوت‌های کلیدی بین محصولات معامله شده در بازار بورس و بازار فرابورس

- ۴۳.....فصل سوم: ویژگی‌های اساسی
- ۴۳.....یک مرور مختصر از مشتقات بر پایه تحویل آینده
- ۴۵.....تاریخچه تحویل‌های آینده
- ۴۷.....یک موافقت‌نامه تحویل آینده چیست؟
- ۵۰.....یک قرارداد آتی چیست؟
- ۵۲.....بازارهای آتی سازمان یافته
- ۵۵.....خرید و فروش یک قرارداد آتی
- ۶۰.....تسویه حساب نقدی
- ۶۰.....الزامات سپرده و تسویه حساب روزانه
- ۶۱.....معاملات آتی و اهرم

- ۶۳.....فصل چهارم: محاسبه الزام‌های سپرده مشتری
- ۶۳.....مقدمه
- ۶۴.....سپرده اولیه و سپرده حفاظت
- ۶۵.....چگونه الزامات سپرده تعیین می‌شوند
- ۶۷.....چگونه می‌توان درموقع دریافت اخطار جهت افزودن سپرده از عهده آن برآمد؟

۷۳	فصل پنجم: نقش شرکت‌های تهاتر یا پایاپای
۷۳	مقدمه:
۷۳	یک شرکت تهاتر چیست؟
۷۴	شرکت‌های تهاتری چه کارهایی انجام می‌دهند؟
۷۴	شفاف‌سازی
۷۶	تسویه حساب روزانه
۷۷	تسهیل نمودن تحویل
۷۸	بعهده گرفتن دریافت اجرای اختیار آتی‌ها از خریداران و انتقال الزام به
۸۰	تضمین‌کننده طرف سوم قرارداد

۸۱	فصل ششم: نقش بازار
۸۱	مقدمه
۸۲	بازارهای فیزیکی آتی‌ها
۸۲	بازارهای الکترونیکی آتی‌ها
۸۳	ساختار بازار
۸۳	گردش سفارش آتی‌ها
۸۴	ایجاد و فهرست کردن قراردادهای آتی جدید
۸۵	تعیین کردن محدودیت‌های قیمت
۸۶	قوانین حاکم بر معامله
۸۸	انتشار اطلاعات حجم معامله و قراردادهای باز

۹۱	فصل هفتم: قیمت‌گذاری قراردادهای آتی
۹۱	مروری مختصر از قیمت‌گذاری آتی‌ها
۹۲	بازار آتی در مقابل بازار نقدی
۹۲	هزینه حمل
۹۴	اختلاف بین قیمت آتی و قیمت نقدی
۹۵	بازار طبیعی یا نرمال
۹۶	آربیتراژ نقدی و حمل
۹۸	آربیتراژ نقدی و حمل معکوس

۹۹	شرایطی که آریتراز را تسهیل می‌کند.....
۱۰۰	بازارهای معکوس .....
۱۰۲	همگرایی .....
۱۰۵	فصل هشتم: حفاظت کردن و نوسان‌گیری با استفاده از قراردادهای آتی .....
۱۰۵	حفاظت کردن .....
۱۰۶	انواع حفاظت .....
۱۰۶	حفاظت فروش .....
۱۰۸	حفاظت خرید .....
۱۱۱	حفاظت غیرکامل .....
۱۱۵	نسبت بهینه حفاظت .....
۱۱۷	سود جستن از نوسانات در قراردادهای آتی .....
۱۱۸	سادگی در ورود و خروج از معامله .....
۱۱۸	تنوع فرصت‌ها .....
۱۱۹	اهرم .....
۱۱۹	هیجان .....
۱۲۰	انواع نوسان‌گیرها .....
۱۲۰	اسکالپرها .....
۱۲۱	معامله‌گرانی که یک معامله در روز انجام می‌دهند .....
۱۲۲	معامله‌گران موقعیت .....
۱۲۳	معامله‌گرانی که دو قرارداد مختلف با دارایی مرتبط را خرید و فروش می‌کنند .....
۱۲۳	اختلاف در داخل بازار .....
۱۲۴	اختلاف دو کالا در یک بازار .....
۱۲۵	اختلاف در دو بازار مختلف .....
۱۲۵	اختلاف در محصول کالا .....
۱۲۵	روش‌های پیش‌بینی قیمت .....
۱۲۶	تحلیل بنیادی .....
۱۲۷	تحلیل بنیادی و معامله آتی‌ها .....
۱۲۹	تحلیل تکنیکی .....

۱۳۱.....	فصل نهم: آتی‌های بازار سهام
۱۳۱.....	آتی‌های شاخص سهام
۱۳۲.....	قراردادهای آتی بازار سهام چه هستند؟
۱۳۲.....	قیمت‌گذاری آتی‌های بازار سهام
۱۳۵.....	کاربردهای آتی‌های بازار سهام
۱۳۶.....	نوسان‌گیری
۱۳۶.....	حفاظت کردن
۱۴۰.....	تغییر دادن پورتفوی
۱۴۲.....	آریتراز
۱۴۵.....	فصل دهم: آتی‌های نرخ بهره، ارز و دیگر قراردادها
۱۴۵.....	مروری بر آتی‌های نرخ بهره
۱۴۶.....	یک قرارداد آتی نرخ بهره چیست؟
۱۴۶.....	یورو دلار
۱۴۷.....	قیمت‌گذاری آتی‌های نرخ بهره
۱۴۷.....	قیمت‌گذاری آتی‌های اوراق قرضه
۱۴۸.....	کاربردهای آتی‌های نرخ بهره
۱۴۹.....	نوسان‌گیری
۱۴۹.....	سود بردن از شکاف قیمت
۱۵۰.....	حفاظت کردن
۱۵۳.....	آتی‌های ارز
۱۵۳.....	بازارهای ارز خارجی
۱۵۴.....	بازار فرابورس
۱۵۵.....	بازار آتی
۱۵۶.....	قیمت‌گذاری قراردادهای آتی ارز
۱۵۹.....	کاربردهای آتی‌های ارز
۱۵۹.....	نوسان‌گیری
۱۵۹.....	حفاظت کردن
۱۶۲.....	مشتقات آب و هوا
۱۶۴.....	نقش مشتقات آب و هوا - انتقال ریسک
۱۶۵.....	انواع مشتقات آب و هوا و بازارهای آنها

۱۶۸	فصل یازدهم: تشخیص، ارزیابی و نظارت بر ریسک
۱۶۹	مشتقات - دوست یا دشمن؟
۱۷۰	انواع ریسک‌های همراه با مشتقات
۱۷۰	ریسک بازار
۱۷۲	۲- ریسک اعتباری
۱۷۳	۳- ریسک تسویه
۱۷۴	۴- ریسک نقدشوندگی
۱۷۵	۵- ریسک قانونی
۱۷۵	۶- ریسک عملیاتی
۱۷۶	۷- ریسک وابسته به سیستم
۱۷۶	۸- ریسک اشتها
۱۷۷	اندازه‌گیری ریسک
۱۷۹	کنترل داخلی و نظارت

۱۸۱	فصل دوازدهم: تحلیل بنیادی بازارهای آتی
۱۸۱	مقدمه
۱۸۱	تحلیل عرضه و تقاضا
۱۸۲	تقاضا
۱۸۴	عرضه
۱۸۶	چه چیزی قیمت‌ها را تعیین می‌کند؟
۱۸۷	نگاهی نزدیک‌تر به تقاضا
۱۸۹	انواع تحلیل بنیادی
۱۸۹	۱- درک مستقیم
۱۹۰	۲- دیدگاه جدول تراز
۱۹۱	۳- دیدگاه جدولی و نموداری
۱۹۳	۴- تحلیل پس‌گرایی
۱۹۵	برنامه‌های دولت و توافقات بین‌المللی چگونه روی قیمت‌ها اثر می‌گذارند
۱۹۵	سیاست‌های کلی تجارت
۱۹۶	تأثیر قوانین دولتی بر قیمت‌های کالا
۱۹۷	محدودیت‌های اصلی در تحلیل بنیادی

۱۹۷	اطلاعات در حال حاضر در قیمت جاری لحاظ شده است
۱۹۸	حوادث غیرمنتظره تحلیل‌های بنیادین تحت آن را تغییر خواهد داد
۱۹۸	رویدادها یا وقایع مهم یا با اهمیت مهمتر شامل موارد زیر هستند
۱۹۸	وقایع کوچک یا با اهمیت کمتر
۱۹۹	متغیرهایی که در نظر گرفته نمی‌شوند
۱۹۹	تحلیل بنیادی زمان وقوع را نمی‌تواند پیش‌بینی کند

فصل سیزدهم: تحلیل تکنیکی بازارهای آتی

۲۰۱	مقدمه
۲۰۲	تحلیل تکنیکی چیست؟
۲۰۳	تحلیل تکنیکی در مقابل تحلیل بنیادی
۲۰۴	تحلیل تکنیکی چگونه می‌تواند استفاده گردد؟
۲۰۴	زمان‌بندی بازار
۲۰۵	پیش‌بینی قیمت
۲۰۷	اندیکاتور مقدم
۲۰۷	تحلیل نمودار
۲۰۸	انواع نمودارها
۲۰۸	نمودارهای میله‌ای
۲۰۹	نمودارهای خطی
۲۱۰	نمودارهای شمعی
۲۱۱	ترکیب‌های نمودار
۲۱۴	پترن‌های نمودار
۲۱۵	خطوط روند
۲۱۷	حمایت و مقاومت
۲۱۹	آرایش‌های معکوس
۲۲۰	آرایش سر و شانه (H & S)
۲۲۳	روزهای مهم معکوس
۲۲۴	سقف‌ها و کف‌های دوقلو
۲۲۵	پترن‌های استمرار
۲۲۶	مثلت‌ها

۲۲۶	.....	مثالث متقارن
۲۲۷	.....	مثالث بالارونده
۲۲۸	.....	مثالث پايين رونده
۲۲۹	.....	تحليل آماری
۲۲۹	.....	اندیکاتورهای دنبال کردن روند
۲۲۹	.....	میانگین های متحرک
۲۳۲	.....	باندهای قیمت
۲۳۳	.....	اندیکاتورهای انرژی حرکت
۲۳۴	.....	MACD
۲۳۶	.....	استوکستیک
۲۳۷	.....	شاخص قدرت نسبی (RSI)
۲۳۸	.....	شاخص های حسی
۲۳۸	.....	نسبت اختیار فروش به اختیار خرید
۲۳۹	.....	عدد اجماع صعودی و نزولی
۲۴۰	.....	گزارش COT
۲۴۱	.....	حجم و موقعیت های باز قراردادهای
۲۴۵	.....	فصل چهاردهم: امواج الیوت
۲۴۵	.....	۱- اصول
۲۴۶	.....	فراکتال ها
۲۴۷	.....	پترن های ۵ موجی و ۳ موجی
۲۴۸	.....	موج ۱
۲۴۸	.....	موج ۲
۲۴۸	.....	موج ۳
۲۴۸	.....	موج ۴
۲۴۸	.....	موج ۵
۲۴۹	.....	تصحیح ABC
۲۵۰	.....	امواج دورن یک موج
۲۵۳	.....	۲- چند قانون اصلی و چند راهنمایی در شمار امواج الیوت
۲۵۹	.....	۳- امواج تصحیح الیوت

۲۶۰	.....	آرایش زیگزاگ
۲۶۲	.....	آرایش تخت
۲۶۴	.....	آرایش مثلث
۲۶۷	.....	۴- پیش‌بینی فیبوناچی و سطوح برگشت قیمت
۲۷۳	.....	۵- اهداف قیمت امواج الیوت
۲۸۱	.....	۶- شمارش امواج الیوت
۲۸۵	.....	حال اجازه دهید چند تمرین با هم انجام دهیم
۲۸۷	.....	پاسخ به تمرین‌های ۱ تا ۵:
۲۸۹	.....	فصل یازدهم: برنامه‌ها و سیستم‌های معاملاتی و مدیریت ریسک
۲۹۲	.....	خودتان را بشناسید
۲۹۳	.....	ریسک سرمایه
۲۹۳	.....	سیک معامله
۲۹۴	.....	انتظارات
۲۹۵	.....	بررسی روزانه و هفتگی بازار
۲۹۶	.....	سیستم‌های معامله مکانیکی
۲۹۶	.....	سیستم معاملاتی خود را در شش مرحله طراحی کنید
۲۹۸	.....	سیستم معاملاتی خود را امتحان کنید
۲۹۹	.....	قواعد ورود به معامله
۲۹۹	.....	قواعد خروج از معامله
۲۹۹	.....	ثبت معاملات و نگهداری آنها
۳۰۰	.....	فوائد ثبت معاملات
۳۰۱	.....	چه چیزهایی را در دفتر معاملات باید ثبت کرد؟
۳۰۲	.....	قواعد مدیریت معامله
۳۰۳	.....	مرور یادداشت‌ها
۳۰۴	.....	مدیریت ریسک
۳۰۸	.....	سخن پایانی